

MINTAQANING ILMIY VA TEXNIK SALOHIYATINI BOSHQARISH JARAYONINI AXBOROT BILAN TAMINLASH

Yusupov Nurbekjon Xasan o‘g‘li

Samarqand iqtisodiyoti va servis instituti

“Menejment” kafedrası

Assistant

Abdullayev Jo‘shqinbek

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Menejment (tarmoqlar va sohalar) yonalishi talabasi

Annotatsiya. Mazkur tezisdá mintaqaning ilmiy va texnik salohiyatini samarali boshqarishda axborot ta‘minotining o‘rni va ahamiyati tadqiq etiladi. Tadqiqotda innovatsion jarayonlarni monitoring qilish, ma‘lumotlar bazasini shakllantirish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish masalalari tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: ilmiy-texnik salohiyat, axborot ta‘minoti, innovatsion boshqaruv, ma‘lumotlar bazasi, raqamlashtirish, monitoring, qaror qabul qilish.

Abstract. This thesis examines the role and significance of information support in the effective management of a region's scientific and technical potential. The research analyzes issues related to monitoring innovation processes, creating databases, and utilizing modern information and communication technologies in making management decisions.

Keywords: scientific and technical potential, information support, innovative management, database, digitalization, monitoring, decision making.

Аннотация. В данном тезисе исследуются роль и значение информационного обеспечения в эффективном управлении научно-техническим потенциалом региона. В исследовании анализируются вопросы мониторинга инновационных процессов, формирования баз данных и использования современных информационно-коммуникационных технологий в принятии управленческих решений.

Ключевые слова: научно-технический потенциал, информационное обеспечение, инновационное управление, база данных, цифровизация, мониторинг, принятие решений.

Kirish

Bugungi kunda mintaqalarning raqobatbardoshligini ta'minlashda ilmiy va texnik salohiyat (ITS) hal qiluvchi omilga aylandi. Biroq, ushbu salohiyatni to'g'ri boshqarish va yo'naltirish uchun sifatli, tezkor va ishonchli axborot oqimi zarur. Axborot bilan ta'minlash jarayoni mintaqadagi ilmiy tadqiqotlar, ixtirolar, texnologik ishlanmalar va inson resurslari haqidagi ma'lumotlarni tizimlashtirishni nazarda tutadi. Axborot ta'minoti yetarli bo'lmagan sharoitda ilmiy va ishlab chiqarish o'rtasidagi uzviylikni ta'minlash hamda innovatsion strategiyalarni ishlab chiqish imkonsizdir.

Asosiy qism

Mintaqaning ilmiy va texnik salohiyatini boshqarishda axborot ta'minoti bir necha muhim funksiyalarni bajaradi. Birinchidan, **axborotni yig'ish va monitoring qilish**. Bunda mintaqadagi oliy ta'lim muassasalari, ilmiy-tadqiqot markazlari va sanoat korxonalarining texnologik quvvatlari haqida yagona ma'lumotlar banki yaratiladi. Bu boshqaruv organlariga qaysi sohalarda ilmiy yangiliklar mavjudligini va qaysi tarmoqlarda texnologik yangilanishga ehtiyoj borligini ko'rish imkonini beradi.

Ikkinchidan, **tahliliy funksiya**. Zamonaviy Big Data va sun'iy intellekt texnologiyalari asosida yig'ilgan axborotlar qayta ishlanadi. Bu orqali mintaqaning ilmiy ixtisoslashuvi, patentlar soni, innovatsiyalarning iqtisodiyotga tatbiq etilish darajasi kabi ko'rsatkichlar tahlil qilinadi. Bunday tahlillar "aqlli ixtisoslashuv" (Smart Specialization) modellarini ishlab chiqishda asos bo'lib xizmat qiladi.

Uchinchidan, **kommunikativ funksiya**. Axborot tizimlari ilm-fan va biznes o'rtasida ko'prik vazifasini o'taydi. Innovatsion platformalar va texnologiyalar transferi markazlari orqali olimlar o'z ishlanmalarini investorlarga taqdim etishlari mumkin. Bu jarayonda axborotning ochiqligi va shaffofligi intellektual mulkni himoya qilish hamda investitsiyalarni jalb etishda muhimdir.

Shuningdek, raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot bilan ta'minlashning tashkiliy tuzilmasi ham yangilanmoqda. Mintaqaviy axborot-tahlil markazlari va raqamli kutubxonalar tashkil etilishi ilmiy ma'lumotlar almashinuvini tezlashtiradi. Bu esa mintaqaviy boshqaruv sub'ektlariga resurslarni eng yuqori samaradorlik beradigan ilmiy yo'nalishlarga yo'naltirish imkonini beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ilmiy va texnik salohiyatni boshqarishning samaradorligi to'g'ridan-to'g'ri axborot ta'minotining sifatiga bog'liq. Axborot tizimlarining takomillashishi mintaqadagi intellektual resurslardan unumli foydalanishga, innovatsion faollikni oshirishga va pirovardida hududiy iqtisodiyotning sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qiladi. Axborot -zamonaviy mintaqaviy boshqaruvning "yuragi" va asosiy strategik resursidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Макаров И.Н., Бизин С.В. - Региональная экономика и управление развитием региона. Учебное пособия. Воронеж: НАУКА-ЮНИПРЕСС, 2021. -116с.
2. Кнауб Р.В., Шамаева Е.Ф., Анисимова О.В., Горюнова Е.А. - Устойчивое развитие. Учебное пособие. Томск-Москва-Дубна: издательство РАЕН, 2021. -264с.
3. Данилина М.В., Терновсков В.Б. -Устойчивое развитие.Учебное пособия. Москва: РУСАЙС, 2020. -126с.
4. Marin Drinov Management of socio-economic transformations of business processes: current realities, global challenges, forecast scenarios and development prospects. Scientific monograph.Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences:Sofia, 2023. - 327p.

Qo'shimcha adabiyotlar:

5. Батракова Л.Г. Социально-экономическая статистика : учебник / Л.Г. Батракова. - Москва : Логос, 2020. - 480 с. - ISBN 978-5-98704-657-9. -Текст : электронный. -URL: <https://znanium.com/catalog/product/1213741> (дата обращения: 31.03.2020)
6. Эффективность управления социально-экономическим развитием административно-территориальных образований : монография / под ред. д-ра экон.

наук, проф. В.И. Терехина. -М.: ИНФРА-М, 2018. -315с. (Научная мысль).
<http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=924711>

7. Топильдиев С.Р., Хасанов Р.Р. Инновационные модели социально-экономического развития. Учебное пособие. -Ташкент: Экономика, 2019.

Axborot manbaalari:

8. www.gov.uz

9. www.lex.uz

10. www.mf.uz

11. www.cbu.uz

12. www.stat.uz

13. www.soliq.uz

14. www.openbudget.uz

15. www.prezident.uz

16. www.sciencedirect.com